МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ОХТИРСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
СУМСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчально-виховної роботи
_____Олена Гавриш
__ ____29. 08____2025року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінанси, гроші та кредит

Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Освітньо-професійна програма	Економіка
Форма навчання	денна
Загальна кількість годин / кредитів ECTS	120 годин – 4 кредити
Характеристика навчальної дисципліни	обов'язкова
Форма семестрового контролю	залік
Мова викладання	українська
Інформація про викладача, контактна інформація	Рудиченко Зульфія Шарібнурівна, викладач економічних дисциплін, викладач вищої категорії Робоче місце: м. Охтирка, вул. Сумська, 46, навчальна аудиторія 28 066-354-36-49 E-mail: 1973HoMjaK@gmail.com
Розміщення курсу	https://dev1.ocsnau.net/course/view.php?id=260

Силабус розглянуто на засіданні циклової комісії економічних спеціальностей
Протокол №1 від 28 08 2025року

Голова циклової комісії _____ Анна КОГУТ
Викладач _____ Зульфія РУДИЧЕНКО

1.МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання дисципліни	Мета викладання дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» полягає у формуванні у студентів теоретичних знань та практичних навичок щодо сутності фінансових відносин, закономірностей функціонування грошово-кредитної системи та механізмів її впливу на економіку. Студенти вивчають, як відбувається розподіл та перерозподіл вартості на макро- та мікрорівнях, а також набувають вмінь аналізувати й оцінювати фінансову, грошову та кредитну політику.
Завдання вивчення дисципліни	Завдання дисципліни "Фінанси, гроші та кредит" включають вивчення теоретичних основ і форм функціонування фінансів, грошей та кредиту, їх ролі в ринковій економіці, методів управління фінансовими ресурсами, а також засвоєння знань про грошовий ринок, грошові системи та кредитну систему для розуміння та аналізу фінансових процесів на макро- та мікрорівнях.

2.КОМПЕТЕНЦІЇ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни:

Загальні компетентності	ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 6. Здатність вирішувати професійні завдання з організації діяльності окремих підрозділів суб'єктів господарювання. СК 8. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів. СК 10. Здатність виявляти проблеми і пропонувати шляхи їх розв'язання під час аналізу конкретних ситуацій економічного характеру
Програмні результати навчання:	
Результати навчання	РН 3. Здійснювати пошук, збирання, оброблення та аналізування інформації у професійній діяльності. РН13. Володіти методами й інструментарієм для виконання управлінських рішень щодо функціонування підприємств (підрозділу).

3.ПРЕРЕКВІЗИТИ

Передумова для вивчення дисципліни є набуття теоретичних знань та практичних навичок за такими дисциплінами: економічна теорія.

4.ПОСТРЕКВІЗИТИ

Після набуття теоретичних знань та практичних навичок з дисципліни переходити до вивчення наступних дисциплін: фінансовий облік, фінанси підприємства.

Тематичний план

№ п/п	Назви змістовних модулів, тем	Всього годин	Аудиторні			Самостійна робота
			лекції	практичні	семінарські	
1	2	3	4	5	6	7
	Модуль 1					
1	**Тема 1.**Предмет фінансової науки. Суть фінансів, їх функції та роль	6	2			4
2	**Тема 2.** Фінансова політика держави	4	2			2
3	**Тема 3.** Фінансова система України	6	2		2	2
4	**Тема 4.** Бюджет. Бюджетна система	4	2			2
5	**Тема 5.** Фінансовий ринок	10	4		2	4
	Всього по модулю	***30***	***12***		***4***	***14***
	Модуль 2					
6	**Тема 6.** Сутність та функції грошей	6	2			4
7	**Тема 7.** Грошовий оборот і грошові потоки	8	2	2	2	4
8	**Тема 8.** Теорія грошей	6	2		2	2
9	**Тема 9.** Грошовий ринок	10	4	2	2	
	Всього по модулю	***30***	***10***	***4***	***6***	***10***
	Модуль 3					
10	**Тема 10.** Грошова система	12	4	4	2	2
11	**Тема 11.** Валютні системи та міжнародні розрахунки	8	2		2	4
12	**Тема 12**. Фондовий ринок та фінансові інструменти	10	4		2	4
	Всього по модулю	***30***	***10***	***4***	***6***	***10***
	Модуль 4					
13	**Тема 13.** Кредит та його форми	10	4		2	4
14	**Тема 14.** Кредитні системи України	12	4	4		4
15	**Тема 15.** Державний кредит і державний борг	8	2		2	4
	Всього по модулю	***30***	***10***	***4***	***4***	***12***
	Разом	**120**	**42**	**12**	**20**	**46**

6.ТЕМИ ТА ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ З/П	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1	
1	**Тема 1 Предмет фінансової науки. Суть фінансів, їх функції та роль** 1. Виникнення фінансів, їх зв'язок з державою та розвитком товарно-грошових відносин 2. Сутність фінансів та їх специфічні ознаки. 3. Основні функції фінансів. 4. Суспільне призначення та роль фінансів	2
2	**Тема 2 Фінансова політика держави** 1. Сутність фінансової політики 2. Складові частини фінансової політики 3. Фінансова стратегія та тактика	2
3	**Тема 3. Фінансова система України** 1. Поняття фінансової системи 2. Структура фінансової системи 3. Принципи побудови фінансової системи.	2
4	**Тема 4. Бюджет. Бюджетна система** 1. Бюджет як економічна категорія, його об'єкти та суб'єкти 2. Основні функції та призначення бюджету 3. Бюджет як основний фінансовий план держави	2
5	**Тема 5. Фінансовий ринок** 1. Сутність, функції та призначення фінансового ринку 2. Суб'єкти фінансового ринку, їх класифікація та функції 3. Інструменти фінансового ринку, їх класифікація та характеристика	2
6	**Тема 6. Регулювання фінансових ресурсів** 1. Форми фінансового забезпечення 2. Моделі розподілу ВВП 3. Первинні і вторинні доходи 4. Державне регулювання фінансової діяльності	2
	Модуль 2	
7	**Тема 7. Сутність та функції грошей** 1. Сутність та якісні властивості грошей 2. Походження грошей та розвиток їх форми 3. Функції грошей	2
8	**Тема 8. Грошовий оборот і грошові потоки** 1. Сутність та структура грошового обороту 2. Грошова маса. Грошові агрегати та грошова база 3. Швидкість обігу грошей. Закон грошового обігу	2
9	**Тема 9. Теорія грошей** 1. Кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм 2. Грошові потоки та їх класифікація 3. Грошова маса та грошові агрегати	2
10	**Тема 10. Грошовий ринок** 1. Суть грошового ринку 2. Структура грошового ринку 3. Попит та пропозиція грошей	2
11	**Тема 11. Аналіз грошового ринку** 1. Основні функції грошового ринку	2

	2. Субєкти грошового ринку 3. Інструменти та операції на грошовому ринку	
	Модуль 3	
12	**Тема 12. Грошова система** 1. Грошова система та її елементи 2. Основні типи грошових систем 3. Інструменти грошово-кредитного регулювання	2
13	**Тема 13. Інфляція та грошові реформи** 1. Інфляція та її види 2. Форми прояву, причини та наслідки інфляції 3. Актуальність, сутність і особливості застосування антиінфляційних стабілізаційних заходів 4. Грошові реформи	2
14	**Тема 14. Валютні системи і міжнародні розрахунки** 1. Валюта і валютний курс. 2. Валютний ринок та валютні операції. 3. Міжнародні розрахунки	2
15	**Тема 15. Фондовий ринок та фінансові інструменти** 1. Сутність фондового ринку та фондової біржі 2. Сутність та класифікація видів фінансових інструментів	2
16	**Тема 16. Цінні папери** 1. Суть облігацій 2. Акції та їх види 3. Похідні цінні папери	2
	Модуль 4	
17	**Тема 17. Кредит та його форми** 1. Суть кредиту 2. Види кредиту 3. Процент за кредит	2
18	**Тема 18. Кредитні установи** 1. Національний банк України 2. Комерційні та емісійні банки 3. Небанківські кредитні установи	2
19	**Тема 19. Кредитні системи України** 1. Поняття і структура кредитної системи 2. Банки, їх операції та функції 3. Спеціалізовані небанківські кредитно- фінансові установи	2
20	**Тема 20. Роль кредиту у розвитку економіки** 1. Стимулювання виробництва та інвестицій 2. Забезпечення грошового обігу 3. Підтримка бізнесу 4. Інтеграція в світову економіку 5. Регулювання грошової маси	2
21	**Тема 21. Державний кредит і державний борг** 1. Державний кредит і державні запозичення, їх класифікація 2. Сутність державного боргу та його структура. 3. Місце цінних паперів серед боргових зобов'язань держави	2
	Разом	42

7.ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Розрахунок величини грошової бази	2
2	Розрахунок коефіцієнта мультиплікації	2
3	Визначення інфляції та індексу споживчих цін	2
4	Грошова реформа	2
5	Кредитування та розрахунок позичкового відсотку	2
6	Розрахунок загального обсягу обов'язкового резерву	2
	Разом	12

8. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Органи управління фінансами	2
2	Структура фінансового ринку	2
3	Аналіз грошового обігу	2
4	Розвиток теорії грошей	2
5	Регулювання грошового ринку	2
6	Грошові реформи	2
7	Сутність та еволюція валютних систем	2
8	Фондова біржа	2
9	Теорії кредиту	2
10	Міжнародні фінанси	2
	Разом	20

9. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Вид навчальної діяльності	Форма контролю	Кількість годин
1	Взаємозв'язок фінансів з різники економічними категоріями	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	4
2	Особливості проведення фінансової політики в Україні	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	2
3	Сфери та ланки фінансових відносин	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	2
4	Принципи побудови бюджетної системи	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	2
5	Інфраструктура фінансового ринку	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	4
6	Походження грошей. Роль	Самостійна робота з	Усне опитування	4

	держави у створенні грошей.	навчально методичною літературою	Підготовка презентацій	
7	Механізм регулювання грошової маси в обороті	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	2
8	Внесок Дж. Кейнса у розвиток кількісної теорії грошей	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	2
9	Механізм формування пропозиції грошей	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	2
10	Створення грошової системи України	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	2
11	Головні учасники валютного ринку	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	4
12	Правила фондової біржі	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	4
13	Функції кредиту	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	4
14	Банківський нагляд	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	4
15	Обслуговування та управління державним боргом.	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	4
	Разом			46

10.ВИДИ КОНТРОЛЮ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Види контролю:

- **Поточний** - фронтальне опитування, відтворення виробничих ситуацій.
- **Модульний** - комп'ютерне тестування
- **Підсумковий** - тестова контрольна робота

11.КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання знань студентів з дисципліни фінанси, гроші та кредит здійснюється за національною чотирибальною шкалою.

Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання знань і умінь студентів
«відмінно»	Студент має конкретні практичні та теоретичні знання, які вміло і правильно поєднує та вміє їх узагальнювати та систематизувати. Має здатність застосовувати компетенції для вирішення проблем. Правильно виконує задачі практичного завдання, з обґрунтуванням усіх ключових етапів розв'язування. Здійснює самоконтроль за якістю роботи. Результат повністю відповідає поставленим вимогам.
«добре»	Студент має достатні загальні і конкретні практичні та базові теоретичні знання більшої частини навчального матеріалу. Правильно і логічно, самостійно відтворює суть навчального матеріалу, але допускає у відповідях неточності. Розв'язує задачі практичного завдання звертаючись за консультацією до викладача, оформляє їх та робить неповні висновки.
«задовільно»	Студент самостійно, але неповно відтворює навчальний матеріал, частково дотримується логіки його викладу. В цілому правильно вживає економічні терміни; у відповідях допускає помилки. Принцип виконання практичного завдання правильний, виконано не менше як половина логічних кроків, але допущені грубі помилки, внаслідок яких не отримано правильної відповіді.
«незадовільно»	Студент має незначні базові знання, пов'язані з господарською діяльністю підприємства, які намагається відтворити з допомогою викладача або з використанням підручника; здатен виконувати прості завдання за інструкцією і з допомогою викладача.

12.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія): Навч. – 2-е вид.. — К.: КНЕУ, 2001. — 240 с.

2. Шевчик В.П.: Навч. посібн.для ВНЗ / К.: НМЦ, 2002. – 258 с.

3. Фінанси: вишкіл студії: Навч. посібник / За ред. Юрія С. І. - Тернопіль: - «Карт-бланш». - 2002

4. Шандова Н.В. Створення ефективної системи управління витратами підприємства// Фінанси України – 2003 – №7 – с.97-101

5. Базилевич В. Д., Баластрик Л. О. Державні фінанси: Навч. посібник. - К.: Атіка, 2002..

6. Гроші і кредит : підручник / В. Ю. Світлична ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. – 191 с.

7. Конспект лекцій з дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» - Укладачі доц..

О Ф.Андросова, старший викладач О.В.Шестопалова. Запоріжжя: ЗНТУ, 2014. - 56 с.

Ресурси мережі Інтернет

1. Верховна Рада України http://zakon.rada.gov.ua/
2. Міністерство фінансів України http://www.minfin.gov.ua
3. Міністерство економічного розвитку і торгівлі http://www.me.gov.ua/
4. Кабінет Міністрів України http://www.kmu.gov.ua/control/
5. Національний банк України http://www.bank.gov.ua/

14. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента за якість викладення та опанування навчального матеріалу, прозорість оцінювання, дотримання принципів академічної доброчесності. Середовище на заняттях є дружнім та відкритим до конструктивної критики.

Відпрацювання пропущених занять відбувається у формі усного опитування (за пропущені лекції) та виконання розрахункового завдання (за пропущене практичне заняття). Строк здачі – два тижні.

Дотримання академічної доброчесності студентами передбачає: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента (списування, фабрикація, фальсифікація, обман) є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо виконання завдань: позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність. Політика оцінювання відображена в пункті 11 даного силабусу.